

Пугач Олександра Анатоліївна
аспірант кафедри фінансів і банківської справи
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

Матковський Андрій Всеволодович
здобувач кафедри фінансів і банківської справи
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Одним з найважливіших системоутворюючих елементів економічної безпеки держави є її фінансова безпека, яка базується на незалежності, ефективності та конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери.

Відповідно до офіційної методики розрахунку рівня економічної безпеки України «фінансова безпека – це такий стан бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної систем та фінансових ринків, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання» [1].

Забезпеченість потреб національної економіки інвестиційними ресурсами та ефективне їх використання для досягнення технічного переозброєння виробництва, підвищення якісних показників господарської діяльності й покращення рівня життя населення в умовах високого рівня невизначеності є чи не найважливішим фактором забезпечення фінансової безпеки держави та гарантування ефективного економічного розвитку країни.

При цьому інвестиційні процеси мають бути нерозривно пов'язані з інноваційними перетвореннями, оскільки в сучасних умовах глобальної

конкуренції довгострокове зростання може забезпечити лише інноваційна спрямованість інвестиційних процесів.

У сучасних умовах реалізація досягнень науково-технічного прогресу у всіх сферах життєдіяльності суспільства є основою збереження і нарощування економічного потенціалу будь-якої країни та зміцнення фінансової безпеки, адже масове використання перспективних технологій сприяє прискореному переведенню економіки на інтенсивну модель її розвитку, що підвищує інвестиційну привабливість країни, а отже сприяє залученню значних обсягів фінансових ресурсів, необхідних для стимулювання розвитку економіки.

В ході моніторингу рівня економічної безпеки України було виявлено, що максимальне значення інтегрального показника економічної безпеки, зафіксоване в докризовий 2007 рік, було досягнуте, головним чином, за рахунок інвестиційної складової. Але внаслідок погіршення інвестиційної активності в Україні в період світової фінансово-економічної кризи найбільше падіння в структурі економічної безпеки припало саме на інвестиційну безпеку, рівень якої знизився з 81,1 % у 2007 році до 63,61 % у 2009 році.

Позитивним є той факт, що у 2010 році після різкого спаду було відновлено зростання рівня інвестиційної складової економічної безпеки на 1,8 в.п. до 65,4% оптимального значення (100 %). Така динаміка свідчить про поступовий вихід з інвестиційної кризи на тлі загальної стабілізації та зростання економіки. Так, позитивній динаміці інвестицій в 2010 році сприяло відновлення внутрішнього виробництва, зростання капітальних видатків бюджету та збільшення притоку іноземного капіталу, що забезпечило підвищення кредитного рейтингу країни (з початку 2010 року провідні світові рейтингові агентства «Fiten Ratings», «Standard and Poor's», «Moody's Investors Service» та «Rating and Investment Information» переглядали кредитний рейтинг для України у бік збільшення).

В результаті цього, як і прогнозувалося, рівень фінансової безпеки України також почав поступово підвищуватися, про що свідчить позитивна динаміка інтегрального показника фінансової безпеки України, який за результатами 2010 року зріс на 1 в. п. до 63,5 %.

Але, незважаючи на позитивні зрушення в системі інноваційно-інвестиційного забезпечення фінансової безпеки, на даний час актуальними залишаються загрози, пов'язані з низьким рівнем нагромадження у ВВП, недостатністю внутрішніх ресурсів для забезпечення активізації інвестиційних процесів, а також однією із суттєвих загроз є відтік капіталу з країни. Складне регуляторне середовище та високе податкове навантаження на фоні інших країн східноєвропейського регіону роблять Україну непривабливою для надходження прямих іноземних інвестицій. У порівнянні з іншими країнами їх обсяги в Україну є найнижчими у східноєвропейському регіоні. В зв'язку з цим та через недосконалість внутрішнього законодавства щодо захисту прав акціонерів Україна втрачає привабливість для іноземних інвесторів.

Таким чином, загрозлива ситуація, яка склалася в реальному секторі економіки України через виснаженість ключових джерел фінансових ресурсів, створює суттєву загрозу як фінансовій, так і національній безпеці держави в цілому, що потребує розробки комплексного інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення фінансової безпеки держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України (Наказ Мінекономіки від 02.03.2007 р. № 60) // Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=38738.
2. Варналій, З.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: [монографія] / З.С. Варналій, Д.Д. Буркальцева, О.С. Саснко. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.
3. Барановський, О.І. Фінансова безпека в Україні (Методологія оцінки та механізм забезпечення): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н.: 08.04.01 / О.І. Барановський; Інститут економічного прогнозування НАН України. – К., 2000. – 36 с.

4. Кириленко, В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: монографія / В.І. Кириленко. – К.: КНЕУ, 2005. – 232 с.